

Mitt Skottland

Det er menn i kilt, sekkepiper, verdensberømt whisky, haggis, golf og praktfulle slott. Og en tetthet av hjort man ikke er i nærheten av hjemme. Velkommen til Skottland!

Brølende hjort, vilttettheten, og den særegne skotske naturen gjør hver dag i felt til et lite eventyr. Her artikkelforfatteren i midten, på vei opp i høyden.

FOTO: JOHAN TRYGVE SOLHEIM

Håndkikkertene er flittig i bruk under hjortejakta i det skotske høyfjellet.

FOTO: JOHAN TRYGVE SOLHEIM

– **Take** your time. Whenever you are ready.

Stalkeren hvisker forsiktig inn i mitt øre der vi ligger og stirrer nedover fjellsida. Koller og kalver beiter rolig, intetanende om vår tilstedeværelse. En fin bukk er på vei opp mot dem. Gutten er åpenbart sliten, han har nettopp stjålet damene fra en annen bukk. Vi har fulgt flokken i flere timer og kilometer høyt oppe og inn i fjellet.

Omsider er bukken på skuddhold, han står et øyeblikk og ser i vår retning, før han viser breisida og skuer ut over sitt rike.

Trådkorset ligger på bogen. Igjen kommer det rolig fra stalkeren: «Take your time; he's not going anywhere».

Skuddet faller. Bukken klapper sammen på stedet, etterfulgt av øredøvende stillhet. Verden våkner igjen, sola varmer i ansiktet. Kollene skjønner ingenting, de står en stund

og betrakter den døde bukken, før hele flokken skyter fart og forsvinner, alt mens dalsidene gjaller av kåte bukkebrøl. Hele scenarioet er en mektig opplevelse.

Bukker over toppen

Skottland har alltid fascinert meg, og omsider er jeg her! Det var Johan Trygve Solheim, ikke helt ukjent jeger med tilhold på Svanøy, som kom med tilbudet. Jeg var ikke vond å be.

Vi er ved Kilchoan, ikke langt fra Mallaig, på den skotske vestkysten. Naturen på denne kanten av landet er vill og mektig.

En annen ting er viltforvaltningen, hvor man tar ut de dyra som har kommet over middagshøyden og er på retur. Det har jeg sans for. Hjemme har vi jo en tendens til å skyte dyr som er på vei opp og som aldri får sjansen til å bli gamle.

Våpenbærer

En annen forskjell er selve jaktutøvelsen. Hjemme på vestlandet slenger mange av oss rifla over skuldra og tar et terrengavsnitt fatt alene. På hjortejakt i det skotske høylandet har du selskap av en stalker og en gillie. Førstnevnte kjenner fjellet, viser vei og gjør vurderinger på hvilke bukker som faktisk er «shootable». Som nordmann kan du bli en smule frustrert over dette, for i våre øyne kryr det bokstavelig av skytbare bukker her. Jeg aner ikke hvor mange bukker vi lurar oss forbi, da de enten er for unge, eller såkalte «imperiales» eller «royals». Annet enn at det er mange. Gillien tar hånd om våpenet ditt.

Av sikkerhetshensyn er det ikke lov å gå med våpen på ryggen slik det tradisjonelt gjøres hjemme. Godt plassert i futteralet, med patroner og sluttstykke hver for seg, føles det noe rart at en fremmed person tar hånd

Et minne for livet. Artikkelforfatteren med sin første av fire fine bukker i løpet av ei uke.

FOTO: HELGA-MARI TESSEM

om rifla mi. Men det gir en arbeidsplass ekstra i utmarka, og etter som fjellet blir brattere og tyngre, er det helt greit å slippe de ekstra kiloene.

Jakt i «villrein fjell»

Jaktområdene minner om villreinjakt på Hardangervidda. Her er svært lite vegetasjon og desto mer stein og åpne vidder. Det gjør det vanskelig å snike inn på dyr, selv om vi kunne spotte dem på flere kilometers avstand. Kollene er ofte vaktposter og vil advare lenge før vi kommer i nærheten av flokkene. Blir det observert en skytbar bukk, er det gjerne ensbetydende med lang omvei for å komme i posisjon.

I ukene forut har det vært skikkelig norsk vestlandsvær, med regn og vind. Mye av det samme været kan møte deg på denne kanten av Skottland. Vi har flaks, temperaturen er behagelig og sola titter jevnt og trutt fram.

Hjort i flokk

Vi vandrer langs elveleier og stopper jevnlig for å spotte fjellsidene. Bukkene står gjerne på mindre hyller og brøler ut dalen. Svar lar ikke vente på seg. Noen blir utfordret av yngre krefter, andre ligger i sola og tar livet med ro. Det mest imponerende er likevel villtettheten, det er flokker av hjort over alt, deriblant mange praktfulle bukker. De fleste av dem er det umulig å komme innpå. Men i det skotske høylandet venter en ny sjanse rundt neste haug. Nettopp det gjør at jakta her er fullstendig fri for dødpunkter.

Ny dag – ny stalker

Jeg får tildelt en ny stalker hver dag i løpet av de fem dagene jakta varer.

Nå befinner vi oss på en høyde med god oversikt nedover dalen. Iain, sjefen sjøl, går fram for å sjekke terrenget forut. Han setter vandre-

Tradisjonen tro blir man «fargelagt» når man feller sin første skotske hjort.

FOTO: JOHAN TRYGVE SOLHEIM

Hestekrefter i form av ponnier er noe du fort verdsetter som hjortejeger i det skotske høylandet, når felt dyr skal fraktes ned i dalen. FOTO: JOHAN TRYGVE SOLHEIM

staven i bakken, tegnet på at ingen får gå forbi staven mens han utreder mulighetene for felling. Etter en stund kommer han tilbake og hvisker at det står en bra bukk et stykke nedenfor.

Ned på albuer og knær med oss, ålende fram i posisjon. Bukken står med breisida til, på ny ligger trådkorset på den kraftige riflekikkerten på bogen. Den 180 grams Fusion-kula forlater min

Tikka T3 i kal. 30–06 og sitter der den skal. Bukken tar et par skritt fram og går over ende.

I løpet av uka feller jeg fire fine bukker, alle godt voksne, den eldste er 12–13 år gammel.

Skotsk hjortejakt er et eventyr. Hermed anbefalt på det varmeste!

Reise og overnatting

Du flyr enten til Edinburgh eller Aberdeen og videre med leiebil til Mallaig, like nord for Arisaig på vestkysten. Derfra er det en 40 minutters båtturen over til Inverie. Her blir du hentet på kaien og kjørt til Kilchoan Farmhouse, vårt oppholdssted hele uka – som går fra lørdag til lørdag. Stedet byr på selvhusholdning, samt enkelt- og dobbeltrom med egne bad.

Søndagen brukes til å bli kjent i området, samt til testskyting av riflene. Jakta foregår fra mandag til fredag, fra morgen til kveld.

Vi jaktet både på Knoydart Foundation og Kilchoan Estate; se

Kilchoan Farmhouse, vår residens under oppholdet.

FOTO: HELGA-MARI TESSEM

<http://www.knoydart-foundation.com/home/> og <http://www.kilchoan-knoydart.com/> for mer info om jaktmulighetene.

Min tur, inklusive opphold og fire fine bukker, kom på ca. 27 000 kroner, inklusive fly/leiebil.

Oslo Skyte-
senter
45 x 260 mm

Flere og mindre

Tettheten av hjort i Skottland er formidabel, bestanden er anslått til mellom 350 000 og 450 000 dyr, hvorav ca. 70 000 felles årlig. I tillegg er rådyrbestanden anslått til ca. 400 000 dyr.

På grunn av de karrige livsforholdene, med begrenset mattilgang i fjellet, blir ikke hjorten like stor som i Norge. Slaktevekter på 60–65 kg er ganske normalt for en godt voksen bukk.

Bukken skal være gammel nok til å bli tatt ut. Stalkeren bruker tid på å vurdere kroppsstørrelsen og gevir, før han gir klarsignal for felling, eller avviser bukken som skytbar.

Innskyting mot hjortefigur er obligatorisk forut for jakta. FOTO: JOHAN TRYGVE SOLHEIM

Verd å vite

Innskyting: Forut for jaktas første dag er innskyting mot hjortefigur obligatorisk. Skuddavstandene kan i en del tilfelle bli drøye, og det er viktig at man har testet at rifla går som den skal. Og at man samtidig er bevisst egen begrensning. I min utrustning hører også en avstandsmåler (Zeiss 10 x 45 RF).

Våpen: Jeg hadde med egen rifle, men det er uproblematisk å leie rifle lokalt, dersom du foretrekker det. Stalkeren setter pris på at du har lydtemper på rifla.

Dagen lang: Stalkerne, som finnes i et antall på ca. 600 i Skottland, møter deg klokka ni om morgenen, og dagens jaktområder fordeles. Det jaktes dagen lang, så mat og drikke og et lite klesskifte er obligatorisk i sekken. Du får også utdelt en vandrestav, en god støtte i ulendt terreng.

Fysisk krevende: De skotske fjellene er åpne og oversiktlige, men samtidig bratte. Det er vanskelig å finne skjul når man skal stille inn på en skytbar bukk, og det kan bli mye kryping og åling for å komme i posisjon. Det er absolutt en fordel å være i noenlunde god form når du skal tilbringe hele dagen i dette terrenget.

Helga-Mari

Helga-Mari Tessem (51) er utdannet intensivsykepleier og brannkonstabel. Har jaktet i drøyt 20 år, for det meste hjort og rådyr i Hordaland, men har også felt svartbjørn i Canada. Hun har hatt et stort engasjement som ettersøksjeger med egne hunder siden 1997.

Autorisert ettersøksdommer, holder mye kurs innen spor.

Utga boka «Jaktlykke»

i 2012, med et lite skråblikk fra tiden da jenter var sjelden kost i hjorteliene og i rådyrskogen, og fram til i dag.

